

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Karåsen i Karlskoga kommun samt beslut om föreskrifter m.m.

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen ett område av fastigheterna Bäck 1:7 och Bäck 1:8 i Karlskoga kommun som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut och som slutligen märks ut i fält.

Naturreservatets namn ska vara Karåsen.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter. Ett mål med reservatet är också att tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Områdets lövskogar, barrblandskogar, barrskogar, strömsträckor, våtmarker och andra ingående naturtyper, dess biologiska mångfald och utmärkande geomorfologiska formationer, ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska tillgodoses i huvudsak genom att områdets naturtyper med dess flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer. Området undantas från all form av exploatering, skogsbruk och ytterligare utbyggnad av vattenbruk.

Som återställningsåtgärd kan ursprungliga älvfåror restaureras för återskapande av den limniska faunan och den naturgivna hydrologin och vegetationen.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av invasiva träd, buskar, växt- eller djurarter.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma i fråga.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Föreskrifter för naturreservatet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd såväl som att fälla enstaka träd eller buskar, samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämma eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster,
6. uppföra eller upplåta mark för byggnad eller annan anläggning,
7. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
8. dra fram ledning i mark, vatten eller luft, eller gräva ned befintlig luftledning,
9. kalka mark, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
10. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
11. uppföra jakttorn, röja siktgator för jakt eller stödutfodra vilt.

2025-11-12

4362-2022

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Restaurering av naturvärden genom röjnings- eller gallringsåtgärder vid yngre bestånd (ej vid skogliga värdekärnor) för att styra trädslagsammansättningen och utveckla skogliga naturvärden.
4. Avverkning av konkurrerande träd (inväxande gran) i anslutning till vissa särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper.
5. Avverkning eller på annat sätt borttagande av främmande träd och buskar såsom contortatall, lärkträd, ädelgran med mera samt eliminering av invasiva arter som till exempel blomsterlupin
6. Restaurering av ursprungliga strömsträckor och vattendämlar. Åtgärder som exempelvis utläggning av sten och block liksom anläggande av grusbottenar.
7. Utsättning av flodpärlmussla till Svartälven från närliggande populationer eller av liknande genotyper.
8. Återintroduktion av lax och öring från lokala populationer.
9. Undersökning och dokumentation av djur-, växt- och svamparter samt mark- och vattenförhållanden.
10. Fällning eller beskärning av enskilda träd längs vägar, reservatsgränser, byggnader och vid anläggningar för friluftslivet, för att undvika skador på människor eller anläggningar.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller bortföra sten eller block,
2. framföra motordrivna fordon,
3. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. elda annat än medhavd eller av reservatsförvaltaren tillhandahållen ved,
5. skada vegetationen till exempel genom att gräva upp växter såsom ris, gräs, örter, mossor eller lavar och svampar,
6. märka upp eller anvisa nya leder i terrängen eller på karta,
7. medvetet störa djurlivet,
8. utan Länsstyrelsens tillstånd arrangera idrottstävling, läger eller liknande,
9. utan Länsstyrelsens tillstånd samla in växter, djur, lavar eller svampar,

2025-11-12

4362-2022

10. utan Länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, eller därmed jämförlig anordning eller att snitsla spår,
11. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft 2025-11-12 och gäller omedelbart även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken,
- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden,
- c) jakträttshavare att uttransportera fälld älg, hjort, björn eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark eller vegetation,
- d) jakträttshavare att underhålla befintliga jakttorn samt siktator för jakt genom försiktig röjning,
- e) jakträttshavare att sätta upp snitslar fram till jaktpass,
- f) tjänstepersoner i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende att framföra motorfordon (insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen),
- g) tjänstepersoner att framföra snöskoter vid utförande av inventering m.m. inom ramen för Länsstyrelsens rovdjursförvaltning,
- h) allmänheten att plocka bär-, matsvamp- och blommväxter för eget behov, dock ej fridlysta eller rödlistade arter,
- i) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig väg omfattande hela vägområdet,
- j) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig mark- eller luftledning i enlighet med ledningsrätt som är gällande vid detta besluts ikraftträdande,
- k) uppdragstagare att utföra kalkning med syftet att åstadkomma biologisk återställning av sjöar och vattendrag.

Skälen för beslutet

Ravinlandskapet vid Karåsen utgör en sydlig utpost av det nordsvenska höglandet. Utmärkande för ravinområdets geomorfologi är att det uteroderats i de perifera avlagringarna till ett större HK-delta. Genom sitt läge vid högsta kustlinjen liknar bildningarna de stora ravinsystemen i norra Sverige och vid Brattforsheden i Filipstad. Karlskogaravinerna där Karåsen ingår anses med sin nordliga prägel därutav utgöra bland de främsta objekten av sitt slag i mellersta och södra Sverige.

Genom sina höjdskillnader av djupt nedskurna raviner och tvärbranta nipor är Karåsen det mest särpräglade ravinområdet i Örebro län. Svartälven och Lerälven är centrala för områdets utmärkande drag. Inte minst genom att vattendragen som förenas här, eroderat sig djupt ned i sina mäktiga avlagringar av finkorniga sediment allteftersom landhöjningen tilltagit och de branta älvstränderna växt fram. Karakteristiskt för området är också de smala men förhållandevis djupa sidoravinerna som på tvärs löper ned i huvuddalgången. Dessa kan beskrivas som bäckraviner eller örtrika bäckdråg där rännilar av antingen kristallklart grundvatten eller lite mer färgat ytvatten porlar fram i botten av dällderna.

Ravinskogarna vid Karåsen präglas av hög eller till och med mycket hög näringsstatus. De finjordsrika ståndorterna är också ofta fuktiga och källpåverkade. Den skyddande topografin och den ständiga närvaron av rinnande vatten skänker omgivningarna en sällsynt hög och jämn luftfuktighet. Granskogen, eller ängsgranskogen, står på många håll högväxt ända fram mot älvbrinkarna men med tydligt tilltagande luckighet. I många partier med allmänna inslag av asp, gråal, björk, lönn och ovanligt höga andelar av rönn och sälg. Buskskiktet är därtill på många håll framträdande av inte minst krypande hägg, måbär, olvon och try.

Svartälven och den tillrinnande Lerälvens periodvisa översvämningar ger upphov till näringsrika lövsvämskogar och frodiga älvängar längs sträckor där vattnet svämmar eller blir till och med blir stillastående vid skeden av hög vattenföring. Båda vattendragen liksom rännilarna i botten på de tvärt sluttande bäckravinerna, utlöser ibland erosion eller skredaktivitet i de branta slänterna, och bildar på så sätt ytterligare en dynamisk och för de geologiska bildningarna typisk biototyp: Brinkskogarna. Genom de återkommande störningarna domineras också dessa av lövträd. I synnerhet av gråal. Om skredaktiviteten ligger längre tillbaka i tiden ökar inslaget naturenligen av olikåldrig självföryngrad gran.

Många av de sidlänta skogsmiljöerna vid Karåsen utgör historiska rester av utmark där ravinsidorna nyttjats främst för bete i olika former. Detta har påverkat många av de nuvarande skogsbeståndens karaktärer och förekommande strukturer men allra mest genom betets upphörande under 1900-talets senare hälft. Också i dessa miljöer är lövträdsförekomsten påfallande och gråalen mycket utbredd i sin igenväxningsfas.

2025-11-12

4362-2022

Tack vare den påtagliga topografin, korsande vattendrag och finsedimentens begränsande bärighet, har betydande andelar skogliga värdekärnor vid Karåsen inte varit föremål för genomgripande skogsskötselåtgärder under en lång följd av år. Den mer eller mindre ohämmade utvecklingen, bördigheten och de allmänna självgallrande lövsuccessionerna utmynnar i sällsynt höga andelar död ved. Granbarkborrens allmänna tillslag i området har de sista årtiondena ytterligare spätt på den rika tillgången av död ved.

Den allmänna förekomsten av signalarter och rödlistade arter vid Karåsen visar att landskapsavsnittet har sällsynta naturgivna förutsättningar i ståndorter och klimat, liksom att träd- och låga kontinuitet existerar i de äldsta naturskogsartade skogsbestånden. Karåsen är med sina ovanliga förutsättningar för hög artdiversitet ett område som är betydelsefullt med ett skogligt bevarandeperspektiv.

Naturvårdsintressanta arter som påträffats vid Karåsen är till exempel bårdlav, gammelgranlav, gulnål, skinnlav, bågpraktmossa, fällmossa, källpraktmossa, mörk husmossa, skogshakmossa, stenporella, stubbspretmossa, trubbfjädermossa, vedtrappmossa, västlig hakmossa, bombmurkla, gransotdyna, smal svampklubba, brandticka, rävticka, ullticka, rynkskinn, kandelabersvamp, stor aspticka, skogsalm, skogsklocka, storgröe, trubbdaggekåpa, trollfibbla, springkorn, strutbräken, svart trolldruva, tibast, underviol, entita, drillsnäppa, kungsfiskare, öring, lake, bergsimpa, flodpärlmussla och utter.

Bevarande av Karåsens sällsynta geologiska bildningar, dess ovanliga skogliga ståndorter och höga interna naturvärden på beståndsnivå, är inte förenliga med normalt skogsbruk eller annan pågående markanvändning av starkt omdanande karaktär. För de generellt bördiga eller mycket bördiga ståndorterna i området av naturskogsartad barrskog, naturskogsartad barrblandskog eller lövdominerad skog är den närmast förväntade åtgärden slutavverkning.

Fastställande av skötselplan

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan bilaga 1, för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsens bedömning

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna för att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om förvaltningsinriktningen i detta beslut följs. En skötselplan innehållande skötselmål och detaljerade beskrivningar av hur området ska skötas kommer tas fram vid senare tillfälle.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen.

2025-11-12

4362-2022

Skyddet av Karåsen bidrar till arealmålet för miljömålet *Levande skogar*, miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* samt miljömålet *Levande sjöar och Vattendrag*.

Naturreseptatet bidrar också till skyddet av ekosystem vars funktioner är viktiga för upprätthållande av de ekosystemtjänster vårt samhälle är beroende av.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat från Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreseptat innebär, inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreseptatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

Ravinlandskapet vid Karåsen med Svartälven- och Lerälvens nedskurna dalgångar är genom sina geologiska bildningar och den för trakten ovanligt yppiga vegetationen, beskrivna i olika naturinventeringar sedan iallafall början av 1980-talet. När mer samtida naturvärdesbedömningsgrunder började användas gällande de skogliga naturvärdena, medverkade området ovanliga naturgivna förutsättningar och historik till en klusterliknande ansamling av Skogsstyrelsen registrerade nyckelbiotoper och högre naturvärden i området. Ett antal av dessa strax nedströms Karåsen, bildade naturreseptaten Bullerdalen (2000) samt Torkesviken (2001).

I samband med en slutavverkningsanmälan av en bäckravin vid Karåsen försommaren 2022 gjorde Skogsstyrelsen tillsammans med den enskilde markägaren ett samråd på plats. Samrådet mynnade ut i en intresseanmälan om frivilligt skydd av värdefull skog på dennes fastigheter. Intrångsavtal har tecknats för fastigheterna Bäck 1:7 och Bäck 1:8. Ytterligare en avverkningsanmälan i närområdet lämnades in av Svenska kyrkan våren 2023. Också den resulterade i ett samråd. Denna gång med Länsstyrelsen där en samsyn nåddes om att de värdefullaste delarna av kyrkans skogsinnehav vid Karåsen ska ingå i en kommande naturreseptatsbildning.

2025-11-12

4362-2022

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Samråd har skett med Karlskoga kommun.

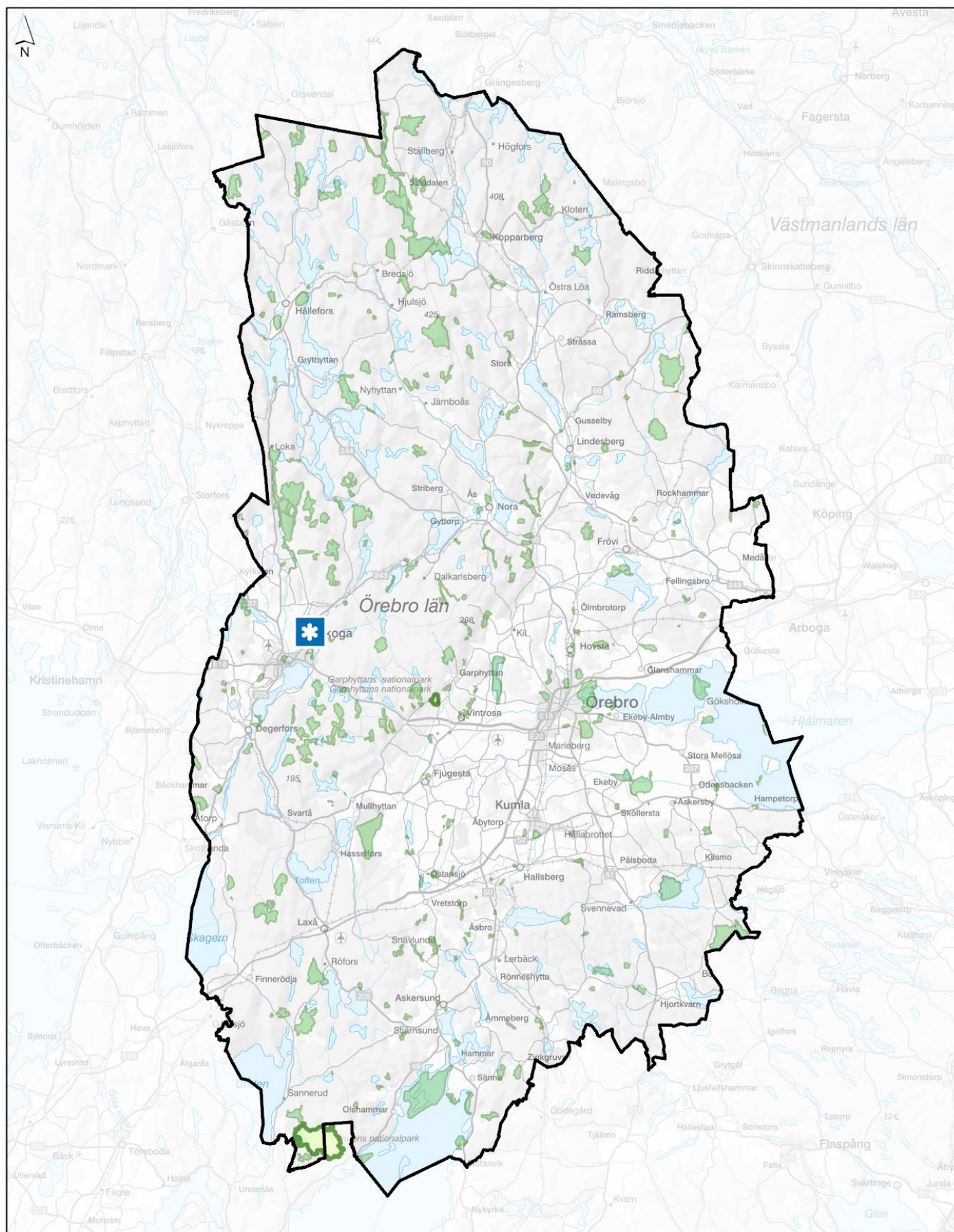
Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Karåsen
NVR-id:	2060642
Kommun:	Karlskoga
Lägesbeskrivning:	5,5 km nordost om Karlskoga centrum
IUCN-kategori:	1A (strikt skydd)
Fastigheter:	Del av Bäck 1:7, Bäck 1:8
Markägare:	Enskilda
Rättigheter:	Ledning
Areal:	14,0 hektar
Naturtyper:	Skogsmark cirka 13 ha, inägomark cirka 1 ha
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

2025-11-12

4362-2022

Översiktskarta för naturreservatet Karåsen

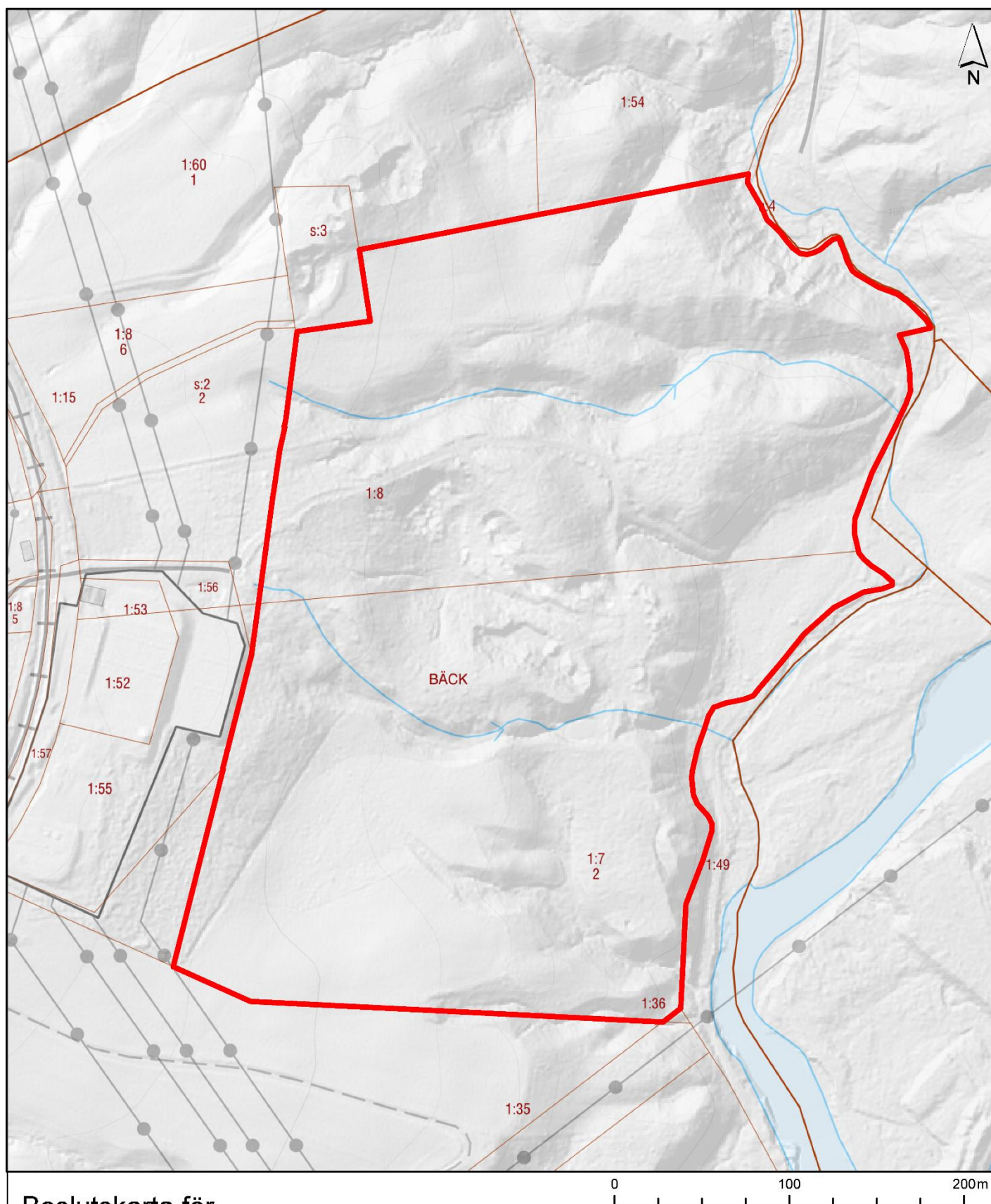
Naturreservat enligt detta beslut

Befintliga naturreservat

Nationalparker

0 10 20 30 40 50 km

Beslutskarta för naturreservatet

KARÅSEN

Karlskoga kommun
Beslutsdatum 2025-11-12
Dnr: 511-4362-2022

 Naturreservat enligt detta beslut

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande landshövding Anneli Hulthén med naturvårdshandläggare Björn Gunnarsson som föredragande, naturvårdshandläggare Jim Hellquist har också deltagit i ärendet. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Erika Andersson och länsjurist Madelene Stillnert medverkat.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Skötselplan
2. Överklagandehänvisning